

מדת בדת

שינוי הדף היומי בדרך קצרה

לע"צ הגאון ר' שמריהו יוסף ניסים
בן רבי נחום מאיר קרליץ זצוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 198 שמחת תורה תשפ"ד

קידושין נו-סב

המקדש בצפורי מצורע שנו אצל ר' ישמעאל שדורשים ממה שכתוב מכשיר ומכפר במקדש וכתוב מכשיר ומכפר בחוץ וכמו שבמקדש מכשיר נאסר כמכפר כך בחוץ צפורים נאסרים כעגלה ערופה.

לר' יוחנן צפורי מצורע נאסרו משעת שחיטה ולר"ל הם נאסרו משעת לקיחה, שלומדים מעגלה ערופה שהאיסור שלה מתחיל מחיים, ור' ינאי אמר ששמע גבול בעגלה ממתני נאסרת ושכח וחבריו אמרו לו שירידתה לנחל איתן אוסרתה, אך לפ"ז יש ללמוד מעגלה שלא נאסרה משעת לקיחה, אך יש לחלק שלעגלה יש גבול נוסף ואילו לצפורים אין גבול נוסף לכן יאסרו בלקיחה, ור' יוחנן הקשה שלומדים מהפסוק **כל ציפור טהורה תאכלו** לרבות את המשולחת ומהפסוק **וזה אשר לא תאכלו מהם** לומדים למעט את הציפור השחוטה ואם נאמר שנאסרה כבר מחיים מדוע צריך פסוק נוסף לאסור לאחר שחיטה, ויש לומר שצריך פסוק שלא נדרוש שזה כקדשים שאסורים מחיים והשחיטה מתירה אותם, והקשה ר' יוחנן ששינוי במשנה שאם שחט ציפור ונמצאה טריפה יקח זוג לשניה והראשונה מותרת בהנאה ואם נאמר שנאסרה מחיים במה הותרה הראשונה בהנאה, ור"ל מבאר שמדובר שנמצאה טריפה בבני מעיים שמתחילה לא חל עליה כלל קדושה, ור' יוחנן מקשה ששינוי שאם שחטה ללא אזוב או עץ ארז או שני תולעת לר' יעקב נאסרה כיון שהוקצתה למצוותה ור"ש אומר שכיוון שנשחטה שלא כמצוותה מותרת ומחלוקתם היא אם שחיטה שאינה ראויה נחשבת שחיטה או לא אבל לכ"ע משמע שלא נאסרה מחיים, ויש לומר שזה מחלוקת תנאים ששנו אצל ר' ישמעאל שלומדים מכשיר ומכפר בחוץ כמכשיר ומכפר בפנים וכמו שבפנים עשו מכשיר ומכפר כך בחוץ עשו מכשיר ומכפר.

שינוי לעיל שמכל ציפור טהורה מרבים משולחת של מצורע ומוזה אשר לא תאכלו מרבים שחוטה, ולכאורה נדרוש להיפך, אמר ר' יוחנן בשם רשב"י שלא מצאנו בעלי חיים שאסורים, ורב שמואל בר רב יצחק מקשה עמוד ב שמוקצה ונעבד נאסרו אף שהם בעלי חיים, ויש לומר שזה רק לגבוה אך להדיוט אין דבר שנאסר מחיים, ור' ירמיה מקשה שרובע ונרבע בעדים נאסרו מחיים, אלא ר' יוחנן ביאר בשם רשב"י שלא מצאנו רוב בעלי חיים שנאסרו, ואצל ר' ישמעאל למדו מהפסוק **ושלח על פני השדה שכמו ששדה מותרת כך המשולחת מותרת, אך לכאורה משדה לומדים שלא יעמוד ביפו ויזרוק לים או בגבת ויזרוק למדבר ולא יעמוד מחוץ לעיר ויזרוק לעיר אלא יעמוד בעיר ויזרוק למעבר לחומה, ור' ישמעאל סובר שלדרשה זו מספיק לכתוב **שדה ומיתור הה'** לומדים שהמשולחת מותרת כשדה, ורבא אומר שמסתבר שהמשולחת מותרת שלא יתכן שהתורה תצווה לשלוח דבר שיבואו בו לתקלה.**

מקדש בשער נזיר לומדים מהפסוק **קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו** שגידולו יהיה כקדש, ואין לומר שיתפוס דמיו ויצא לחולין כקדש כי לא כתוב קדוש אלא קדוש ובה למעט שלא יצא לחולין. **לכאורה** דברי המשנה שהמקדש בפטר חמור אינה מקודשת זה לא כר"ש ששינוי שלר' יהודה פטר חמור אסור בהנאה ולר"ש מותר בהנאה, אמר ר"נ בשם רבה בר אבון שמשנתנו מדברת לאחר עריפה ולכ"ע היא אסורה בהנאה.

שבשר בחלב אסור בהנאה לומדים ממה ששנו אצל ר' ישמעאל שכתוב ג' פעמים בתורה לא תבשל גדי בחלב אמו מאחד לומדים איסור אכילה ומאחד איסור הנאה ומאחד איסור בישול, וזה לא כדעת ר"ש בן יהודה שבשר בחלב מותר בהנאה **שכתוב כי עם קדוש אתה לה'** אלוקיך לא תבשל גדי בחלב אמו ובטריפה נאמר **ואנשי קדש תהיון לי** וכמו שבטריפה אסור רק באכילה ומותר בהנאה כך בשר בחלב אסור באכילה ומותר בהנאה.

חולין שנשחטו בעזרה שאסורים בהנאה ר' יוחנן למד בשם ר"מ שהתורה אמרה שחוט שלי בשלי ושליך בשלך וכמו שלי בשלך

דף נו אם לקח בהמה במעות מעשר שני בשוגג יחזרו הדמים למקומם, ואם לקח במזיד יעלה ויאכל בירושלים, ואמר ר' יהודה שזה דוקא כשהתכוון ולקח מתחילה לשם שלמים אך אם התכוון להוציא את המעות מעשר לחולין בין בשוגג בין במזיד יחזרו הדמים למקומם, אך קשה ששינוי במשנתנו שלר' יהודה במזיד חל הקידושין, וביאר ר"א שאשה יודעת שהמעות לא התחללו על ידה והיא עולה ואוכלת בירושלים, ור' ירמיה מקשה שבהמה טמאה ועבדים וקרקעות אדם יודע שמעשר שני לא מתחלל עליהם ובכ"ז שינוי שלא לוקחים בהמה טמאה ועבדים וקרקעות במעות מעשר שני אף בירושלים ואם לקח יאכל כנגדם, ויש לומר שכאן מדובר באשה חבירה שהיא יודעת שזה לא התחלל והיא אוכלת בירושלים.

יש להקשות בדברי הברייתא שאם לקח יאכל כנגדם שנאמר שיחזרו הדמים למקומם כמו בלקח בהמה בשוגג, ושמואל מעמיד **עמוד ב** שמדובר שהמוכר ברח עם הדמים בידו ומשמע שאם לא ברח המוכר קונסים אותו ולא קונסים את הלוקח שלא העכבר גנב אלא החור גנב, אך קשה שלולא העכבר החור לא עושה כלום, ויש לומר שמסתבר לקנוס את מי שהאיסור אצלו.

משנה מי שקידש בערלה או בכלאי הכרם או בשור הנסקל או בעגלה ערופה או בצפורי מצורע או בשער נזיר או בפטר חמור או בבשר בחלב או בחולין שנשחטו בעזרה אינה מקודשת ואם מכרם וקידש בדמיהם מקודשת. **גמרא** בערלה לומדים כדברי הברייתא **ערלים לא יאכל** ומנין שלא יהנה ולא יצבע ולא ידליק בו את הנר שכתוב **וערלתם ערלתו את פריו** לרבות את כולם.

לחזקיה לומדים כלאי הכרם מהפסוק **פן תקדש** ודורשים פן תוקד אש ורב אשי דורש פן יהיה קדש, אך קשה שנלמד שכמו שקדש תופס את דמיו ויוצא לחולין כך כלאים יצא לחולין אלא יש לדרוש כדברי חזקיה.

בשור הנסקל לומדים כדברי הברייתא שכתוב **סקול יסקל וא"כ** הוא נבילה שאסורה באכילה ומדוע כתוב שוב **ולא יאכל את בשרו** אלא לדרוש שאם שחט אותו אחר גמר דינו אסור באכילה, והנאה לומדים מהפסוק **ובעל השור נקי** וכדברי ר' שמעון בן זומא שמבאר שזה כמו שאומרים יצא פלוני נקי מנכסיו ואין לו בהן הנאה כלל, אך יש להקשות מדוע לדרוש את הפסוק **לא יאכל** לשחט אחר גמר דין אולי נאמר שאם שחטו אכן הוא מותר והפסוק בא לדרוש איסור הנאה כדברי כר' אבהו שכל מקום שנאמר **לא יאכל** או **לא תאכל** או **לא תאכלו** הכוונה אף איסור הנאה אלא א"כ הפסוק מפרט אחרת כמו שמפורט בנבלה שמתורת לגר או לנכרי, ויש לומר שכ"ז כשלומדים איסור אכילה מלא **יאכל** אך כאן לומדים איסור אכילה **מסקול יסקל** וא"כ יש לכתוב לא יהנה או לא יאכל בלבד ומדוע כתוב **את בשרו** ובא לדרוש שאף ששחטו כעין בשר הוא אסור, ומר זוטרא מקשה שיתכן לומר שזה רק בשחט ע"י צור שזה כסקילה אך בשחט בסכין לא יאסר באכילה, ויש לומר שבתורה לא כתוב סכין ועוד ששינוי שניתן לשחוט בצור או בסכין או בקרומית של קנה, ולפ"ז לומדים איסור הנאה מלא **יאכל** וא"כ **מבעל השור נקי** יש לדרוש הנאת עורו שהיינו אומרים שכתוב **את בשרו** ורק הבשר אסור והעור יהיה מותר, והתנאים שממעטים מנקי חצי כופר ודמי ולדות ילמדו הנאת עורו **מאת בשרו** את הטפל לבשרו ומי שממעט מנקי הנאת עורו לא למד מהמלה **את**,

דף נו כמו ששינוי שנחמיה או שמעון העמסוני דרש בתורה בכל מקום שכתוב **את**, וכשהגיע לפסוק **את ה' אלוקיך תירא** פירש שאין להשוות כלום למורא מקום, אמרו לו תלמידיו הרי דרשת את כל האת בתורה אמר להם כמו שקבלתי שכר על הדרישה כך קבלתי שכר על הפרישה, עד שבא ר"ע ודרש **מאת ה' אלוקיך תירא** לרבות תלמידי חכמים.

המקדש בעגלה ערופה אמר ר' ינאי שלומדים ממה שכתוב בה כפרה כקדשים.

אסור כך שלך בשלי אסור, ואין לומר ששלך בשלי ענוש כרת כמו שלי בשלך, שכתוב **ואל פתח אהל מועד לא הביאו להקריב קרבן לה' ונכרת**, ורק על קרבן ענוש כרת ועל חולין שנשחט בעזרה אין ענוש כרת, אך לפי"ז אין ללמוד שלך בשלי כי יש לפרוך שכן אינו ענוש כרת, אלא לומד אביי ממה שכתוב ג' פסוקים **ושחטו, ושחט אותו, ושחט אותו** שכיון שכתוב כי **ירחק ממך המקום וזבחת** שאתה זוכה בריחוק מקום ולא בקירוב מקום למעט שלא ישחט חולין בקירוב מקום, וכי"ז בתמימים שראויים לקרבן ובעלי מומין יש לרבות כי הם ממין המכשיר, ויהיה יש לרבות כי היא בשחיטה כבהמה, ועופות לומדים מהיתור של **ושחט אותו**, ואין לומר שאין לשחוט ואם שחט זה מותר כי כתוב כי **ירחק ממך המקום וזבחת ואכלת** שרק מה שנשחט בריחוק מקום נאכל ומה שנשחט בקירוב מקום אינו נאכל, וכי"ז בתמימים שראויים לקרבן, דף נח ובעלי מומים מרבים כי הם ממין המכשיר, ויהיה לומדים שהיא בשחיטה כבהמה, ועופות לומדים מהיתור של **ושחטו ושחט אותו ושחט אותו**, ואין לומר שלא ישחוט ואם שחט מותר להשליך לכלבים שכתוב בטריפה **לכלב תשליכון אותו** שרק טריפה משליכים לכלב אך לא חולין שנשחטו בעזרה.

מר יהודה פגש את רב יוסף ואת רב שמואל בנו של רבה בר בר חנה על פתחו של רבה ושאל אותם ששנינו שהמקדש בפטר חמור ובבשר בחלב ובחולין שנשחטו בעזרה ר"ש מקודשת ולחכמים אינה מקודשת וא"כ סובר ר"ש שחולין שנשחטו בעזרה לא נאסרו מהתורה ושנינו שר"ש אומר שחולין שנשחטו בעזרה ישרפו וכן היה שנשחטה בעזרה, והם שתקו, וכשבאו לרבה אמר להם שהחולק העמיד אתכם שניתן להעמיד בשחטה ונמצאת טריפה ור"ש לשיטתו ששנינו שהשוחט טריפה או ששחט ונמצאת טריפה והן חולין בעזרה ר"ש מתיר בהנאה וחכמים אוסרים.

מכר איסורי הנאה וקידש בדמיהם מקודשת וזה נלמד ממה שהתורה גלתה בע"ז והיית חרם כמוהו שמה שאתה מהייה ממנה נאסר כמוה א"כ שאר איסורים בתורה מותרים, ואין ללמוד מע"ז כי זה שני כתובים יחד עם שביעית שלמדו מהפסוק **יובל היא קודש תהיה לכם** וכמו שקודש תופס דמיו כך שביעית תופסת דמיה, ואין ללמוד שכמו שקודש תופס דמיו ויוצא לחולין כך שביעית יוצאת לחולין, שכתוב **תהיה** שהיא תשאר בהוייתה שאם לקח בשר בפירות שביעית שניהם יתבערו, ואם לקח בבשר דגים יצא הבשר ונכנסו הדגים, ואם קנה בדגים יין יצאו הדגים ונכנסו היין, ואם קנה ביין שמן יצא היין ונכנסו השמן ואחרון נתפס בקדושת שביעית והפרי עצמו נשאר באיסורו, וזה מובן למ"ד ששני כתובים בתורה לא מלמדים אך למ"ד שמלמדים יש לומר שיש מיעוט בע"ז ושביעית שבע"ז כתוב כי **חרם הוא** ובשביעית כתוב **יובל היא** ודבר אחר לא.

משנה מי שקידש בתרומות ומעשרות ובמתנות ובמי חטאת או אפר חטאת היא מקודשת ואפילו אם המקדש הוא ישראל. **גמרא** עולא אומר שטובת הנאה אינה ממון, והקשה לו ר' אבא מדוע במשנתנו גם בישראל חל קידושין בתרומה, אמר לו עולא שמדובר בישראל שקבל טבל בירושה מבית אבי אמו כהן והמשנה סוברת שמתנות שלא הורמו כמי הורמו וזה נחשב כממונו, ור' חייא בר אבין שאל את רב הונא אם טובת הנאה היא ממון או לא והוא פשט ממשנתנו, אמר לו רב חייא בר אבין שכבר העמידו את משנתנו בישראל שירש טבל מאבי אמו כהן **עמוד ב** אמר לו רב הונא הוצאה אתה והבין רב חייא שהוא התכוון להקניטו שהוא מוצא מהענין הזה אמר לו רב הונא שכוונתו היתה שרב אסי מהוצל סובר כמותו.

לכאורה זה תלוי במחלוקת תנאים ששנינו שמי שגנב את טבלו של חבירו לרבי משלם לו את דמי טבלו ולר' יוסי בר יהודה משלם לו רק דמי החולין שבו, ולכאורה נחלקו שלרבי טובת הנאה ממון ולכן משלם אפילו כנגד התרומות, ולר' יוסי היא לא ממון, ויש לדחות שלכו"ע טובת הנאה אינה ממון ומדובר בטבל שנפל לו מבית אבי אמו כהן ונחלקו שרבי סבר שמתנות שלא הורמו כמי שהורמו והוא זכה במתנות, ור' יוסי סובר שלא כמי שהורמו והוא לא זכה במתנות, ועוד י"ל שלכו"ע טובת הנאה אינה ממון והמתנות אינם כמי שהורמו ונחלקו שרבי סובר כשמואל שחטה אחת פוטרת את הכרי, ור' יוסי שובר שצריך שיעור ולכן לא משלם לו הכל. ועוד י"ל שגם רבי לא סובר

כשמואל אלא שהוא סובר שקנסו את הגנב ור' יוסי סובר שלא קנסו את הגנב, ועוד י"ל שגם ר' יוסי מודה לשמואל אלא שהוא סובר שקנסו את בעל הבית שלא היה לו להשהות את טבלו.

שנינו במשנה שהמקדש בתרומות ומעשרות ומתנות ומי חטאת ואפר פרה היא מקודשת ואפילו ישראל, ולכאורה שנינו שהנוטל שכר לדון דיניו בטלים והנוטל שכר לעדות עדותו בטלה והנוטל שכר להזות לקדש מימיו מי מערה ואפרו אפר מקלה, ואביי מבאר שניתן לקחת שכר הבאה ומילוי ולכן יכול לקדש בהנאה זו ורק שכר ההזאה עצמה אסור לקחת, וכן מדויק שכתוב כאן המקדש במי חטאת ואפר פרה א"כ כאן מדובר רק על שכר ההבאה והמילוי ושם כתוב להזות ולקדש.

פרק האומר

משנה מי שאמר לחבירו קדש לי אשה פלונית והלך וקדשה לעצמו היא מקודשת לשני, וכן מי שאמר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר ל' יום וקדשה אחר בתוך ל' יום היא מקודשת לשני, ובת ישראל שהתקדשה לכהן אוכלת בתרומה ואם אמר הרי את מקודשת מעכשיו ולאחר ל' יום וקדשה אחר בתוך ל' היא מקודשת ואינה מקודשת ובת ישראל לכהן או בת כהן לישראל לא תאכל בתרומה. **גמרא** שנו בכרייתא שבאומר לחבירו שיקדש לו וקדשה לעצמו מה שעשה עשוי אלא שנהג בו מנהג רמאות והתנא במשנה רמז לכך שהלך הכוונה הלך ברמאות.

דף נט כאן שנינו האומר לחבירו ולעיל שנינו האומר לשלוחו שיקדש במקום פלוני וקדש במקום אחר, יש לומר שהיינו אומרים שרק בשלוחו הוא רמאי כי הוא סומך עליו ששליח עושה שליחותו, אך על חבירו אינו סומך ואינו רמאי ושם יש חידוש שאם היה כתוב חבירו היינו אומרים שרק בחבירו אינה מקודשת במקום אחר כי הוא חושב שהוא לא יטרח לשם אך שליח שנשלח לכך הוא כן יטרח וא"כ הוא רק מראה מקום ותהיה מקודשת, קמ"ל שגם בשלוחו אינה מקודשת.

רבין החסיד הלך לקדש אשה לבנו ובסוף קדשה לעצמו, ויש להקשות איך עשה כך והרי שנינו שזה מנהג רמאות, ויש לומר שלא רצו לתת לבנו ומה שלא הודיע לבנו שהוא חשש שיקדשה מישהו אחר.

רבה בר בר חנה נתן מעות לרב שיקנה לו קרקע מסוימת וקנאה רב לעצמו ולכאורה שנינו באשה מה שעשה עשוי וזה מנהג רמאות, ויש לומר שזה בקעה של אלימים שנוהגים כבוד רק לרב ולא לאחרים ומה שלא הודיע לרבה כי חשב שבינתיים יקנו אותה אחרים.

רב גידל הפך בקרקע אחת לקנותה ובינתיים קנאה ר' אבא וקבל רב גידל אצל ר' זירא והוא הלך וקבל אצל ר' יצחק נפחא ור' יצחק אמר לו המתן עד שיעלה אצלינו לרגל וכשעלה שאל אותו ר' יצחק מה הדין בעני המהפך בחררה ובא אחר ונטלה ממנו אמר לו ר' אבא שנקרא רשע אמר לו ר' יצחק מדוע אתה עשית כך אמר לו לא ידעתי שהוא רוצה בה אמר לו ר' יצחק מכור לו אותה עכשיו אמר ר' אבא שאינו מעוניין למכור כי היא קרקע ראשונה שלו וזה לא סימן טוב לו למכרה אך הוא יתן לו במתנה אך רב גידל לא ירד לה כי **שונא מתנות יחיה** ור' אבא לא רצה בה כי רב גידל הפך בה ובינתיים היא נקראה קרקע של רבנן הפקר לתלמידים.

באומר התקדשי לאחר ל' ולא בא אחר וקדשה תוך ל' סוברים רב ושמואל שמקודשת לראשון אף כשכלו המעות כי המעות הללו אינם כפקדון שכשהוא נאכל זה ברשות בעליו והמעות הללו נאכלו ברשותה, ולא כמלוה שנתנה להוצאה אלא נתנו לקידושין ולכן מקודשת.

אם לא בא אחר וקדשה אלא שהיא חזרה בה ר' יוחנן אומר שהיא חוזרת שדיבור מבטל דיבור ור"ל אומר שאינה חוזרת שדיבור אינו מבטל דיבור, והקשה ר' יוחנן שכתוב שהמשלח שליח לתרום וביטל את השליח קודם שתרם לא חל תרומת השליח, ולכאורה כשמינהו לתרום זה דיבור ורואים שדיבור מבטל דיבור, ויש לחלק שנתנת מעות לאשה זה כמו מעשה ודיבור אינו מבטל מעשה, ור' יוחנן מקשה ששנינו השולח גט לאשתו והגיע לשליח או ששלח אחריו שליח ואמר לו שהגט שהוא שלח עמו בטל הוא בטל ולכאורה נתינת הגט לשליח זה כמו נתינת מעות לאשה ודיבור מבטל את המעשה הזה, ויש לומר שכל עוד שלא הגיע הגט ליד האשה זה דיבור ודיבור מבטל דיבור ור"ל מקשה לר'

ששם חל הגט, ויש להקשות שגם במהיום אם מתי נגזור שתחלוץ משום מהיום ולאחר מיתה ויש לומר שאם נאמר שתחלוץ יבואו ליבם וכאן אין לחשוש לכך שהרי אם תתיבם אין בכך כלום.

משנה מי שאמר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שאתן לך מאתים וזו היא מקודשת מיד והוא יתן ואם אמר לה על מנת שאתן לך מכאן עד ל' יום אם נתן לה תוך ל' היא מקודשת ואם לא אינה מקודשת ואם אמר על מנת שיש לי מאתים וזו היא מקודשת אם יש לו ואם אמר על מנת שאראך מאתים וזו היא מקודשת ויראה לה ואם היה שולחני והראה לה על השולחן אינה מקודשת. **גמרא** רב הונא אומר שהיא מקודשת והוא יתן שזה תנאי ורק צריך לקיים את התנאי, ורב יהודה סובר שהיא מקודשת רק כשיתן שהוא אומר שהוא מקדשה כשיתן וקודם לכן אינם קידושין, והנ"מ היא אם פשטה ידה וקבלה קידושין בינתיים שלרב הונא לא חוששים להם ולרב יהודה הם קידושין, וכן שנו לגבי גט שאם אמר לאשה הרי זה גיטך על מנת שתתני לי מאתים וזו היא מגורשת והיא נתן ולרב הונא חל הגט לאלתר שרק צריך לקיים את התנאי ולרב יהודה חל הגט רק לכשתתן, **עמוד ב** ויש נ"מ אם נקרע הגט או שאבד שלרב הונא חל הגט ולרב יהודה לא חל הגט, ואם היו חולקים רק בקידושין היינו אומרים שרק בקידושין אמר רב הונא שמקודשת כי בא לקרבה אך בגט שבא לרחקה לא חל הגט מיד, ואם היו חולקים בגט היינו אומרים שבזה אמר רב הונא שחל הגט כי הוא אינו מתבייש לתבוע אותה אך בקידושין שהיא מתביישת לתבוע לא חלו הקידושין מיד, ויש להוכיח מברייתא שאם אמר הרי זה גיטך על מנת שתתני לי מאתים וזו אף שנקרע הגט או אבד היא מגורשת, ועוד שנינו שאם אמר הרי זה גיטך על מנת שתתני לי מאתים וזו אם נתן היא לא זקוקה ליבום ואם לא נתן היא זקוקה ליבום ורשב"ג סובר שיכולה לתת לאחיו או אביו או אחד משאר קרובים ונחלקו רק אם כשאמר שתתן לו אם זה כולל את יורשיו אבל לכו"ע זה תנאי כדברי רב הונא ורב יהודה יאמר שזה כדעת רבי שרב הונא אמר שלרבי האומר על מנת כאומר מעכשיו אך רבנן חולקים עליו.

אמר ר' זירא שכשהיה בבבל הוא הבין בדברי רב הונא שרבנן חולקים עליו וכשעלה לא"י ראה שר' אסי אומר בשם ר' יוחנן שלכו"ע האומר על מנת זה כמעכשיו ונחלקו במהיום ולאחר מיתה שלרבנן אינו גט ולרבי חל הגט ולרב יהודה שהם חולקים גם במעכשיו, מה שלא חלקו בזה להדיא באומר על מנת להודיע את כוחו של רבי שחל הגט, ואין לומר שיחלקו בעל מנת לחדש את כוחם של רבנן כי עדיף יותר לפרש כח של היתר.

מה שאמרה המשנה על מנת שאתן לך תוך ל' החידוש הוא שלא נאמר שזה לא תנאי ואמר כך רק לזרז עצמו, קמ"ל שזה תנאי.

כשאמר על מנת שיש לי מאתים וזו מקודשת רק אם יש לו ולכאורה תמיד נחשוש שיש לו, ויש לומר שאכן קידושי ודאי יחולו רק אם ידוע שיש לו, ובכל מקרה זה קידושי ספק אם יש לו או לא.

כשאמר על מנת שאראך כוונתה רק לראות משלו.

כשהראה על השולחן אינה מקודשת לכאורה זה פשוט ויש לפרש שאף שמראה לה מעות שעומד לעשות בעסק בכ"ז היא מקודשת רק אם זה שלו.

משנה אם אמר על מנת שיש לי בית כור עפר היא מקודשת אם יש לו ואם אמר על מנת שיש לי במקום פלוני אם יש לו שם היא מקודשת ואם לא אינה מקודשת ואם אמר על מנת שאראך בית כור עפר היא מקודשת ויראה לה ואם הראה בבקעה אינה מקודשת. **גמרא** לכאורה יש לחשוש שיש לו וישנה ברייתא מפורשת שחוששים שיש לו, ויש לומר שאכן זה קידושי ספק ורק אם ידוע שיש לו זה קידושי ודאי.

מה שהמשנה כפלה במעות ובקרקע שאם היינו לומדים במעות שיש קידושי ספק כי אנשים עשויים להצניע אך בקרקע שאי אפשר להצניע אינה מקודשת אפילו מספק כי אם היה לו היה קול על זה, קמ"ל שגם בקרקע חוששים שיש לו.

כשאמר יש לי במקום פלוני מקודשת רק אם יש לו שם לכאורה זה פשיטא, יש לומר שהוא אומר לה מה הנ"מ לך היכן הקרקע אני בכל מקרה טורח ומביא, קמ"ל שיש לה קפידא בכך.

כשאמר על מנת שאראך בית כור עפר שנינו שכוונתה היתה לראות משלו, וכשהראה בבקעה אינה מקודשת אף באופן שהוא אריס בקרקע הזו.

יוחנן שכתוב במשנה שכל הכלים יורדים לטומאתם אפילו במחשבה אך עולים מטומאתם רק בשינוי מעשה **עמוד ב** ומעשה מוציא ממעשה ומחשבה, אך מחשבה לא מוציאה ממעשה וממחשבה ומובן שלא מוציאה ממעשה שאפילו דיבור לא מוציא ממעשה אך לכאורה שתוציא מיד מחשבה, ויש לומר שמחשבה בטומאה היא כמעשה כדברי רב פפא שהקשה שכתוב בפסוק כי **יתן** וניתן לקרוא יתן וקוראים כי יותן, ויש לדרוש כי יותן כמו כי יתן שזה מדעתו, רב זביד שנה את מחלוקת ר"ל ור' יוחנן על המשנה שאשה שנתנה רשות לשולחה לקדשה והיא קדשה את עצמה אם קידושיה קדמו חלו שלה ואם שלו קדמו אין קידושיה קידושין, ובמקרה שלא קדשה עצמה וחזרה בה לר' יוחנן היא יכולה לחזור שדיבור מבטל דיבור ולר"ל אינה יכולה לחזור שדיבור לא מבטל דיבור, ור' יוחנן הוכיח מהמשנה של שלח לתרום שיכול לבטל, ורבא תירץ שמדובר שקדם בעל הבית ותרם בעצמו שזה מעשה, ור"ל הקשה מהמשנה שכל הכלים יורדים לטומאה במחשבה ועולים מטומאתם רק בשינוי מעשה שמעשה מוציא ממעשה ומחשבה לא מוציאה מידי מעשה ומדוע אינה מוציאה מידי מחשבה, ואמר ר' יוחנן שמחשבה של טומאה היא כמעשה כדברי רב פפא שהסביר שכי יותן זה רק ברצון כמו כי **יתן**, והקשה ר' יוחנן מהמשנה של שולח גט שמועיל לבטל את שליחותו ונשאר בתיובתא על ר"ל והלכה כר' יוחנן, ואפילו לגבי משנתינו במקדש לאחר ל' ולא קדשה אחר ואף שניתן לומר שנתנית מעות לאשה זה כמעשה בכ"ז דיבור מבטל דיבור, ולכאורה קשה במה שפסקו כאן כר' יוחנן ומצד שני פוסקים כר"י שאומר שניתן לגרש שוב בגט שביטלו, ורב ששת סובר שלא ניתן לגרש בו שוב, ויש לומר שגם לר' יוחנן הוא ביטל רק את השליח אך לא את הגט.

רב אומר שבקדשה לאחר ל' והתקדשה לאחר מקודשת לשני לעולם, ולשמאל מקודשת לו רק עד ל' יום ואז פוקעים קידושי וחלו קידושי ראשון, ורב חסדא מקשה על שמאל שבמה פוקעים קידושי שני, אמר לו רב יוסף שהוא למד את דברי שמואל על הרישא שקידשה לאחר ל' אך אם לומדים שנחלקו במקדש מעכשיו ולאחר ל' שלרב לעולם היא מקודשת ולא מקודשת ולשמאל עד ל' היא מקודשת ולא מקודשת ואחר ל' פוקעים קידושי השני ורב סבר שזה ספק אם מעכשיו זה תנאי או חזרה ולכן לעולם היא מקודשת גם לשני מספק, ולשמאל פשוט שזה תנאי וזה כמו שנחלקו התנאים במהיום ולאחר מיתה שלחכמים זה גט ולא גט ולרבי הוא גט, אך לפ"ז רב יכל לומר הלכה כחכמים ושמואל יאמר שהלכה כרבי, ויש לומר שאם רב היה אומר הלכה כחכמים היינו אומרים שזה רק בגט שהוא בא לרחקה אבל כשבא לקרבה יודה רב לשמואל שזה תנאי, ואם שמואל היה אומר הלכה כרבי היינו אומרים שזה רק לגבי גט שלא יכול לחול לאחר מיתה אך קידושין שיכולים לחול לאחר ל' יודה שמואל לרב שהם לא חלו מיד.

אבבי אומר שלדעת רב אם אחד אמר הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר ל' ואח"כ בא אחר ואומר הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר כ' יום,

דף ס ואח"כ בא אחר ואומר מעכשיו ולאחר עשרה ימים היא צריכה גט מהראשון והאחרון ולא מהאמצעי שהרי ממ"נ אם של הראשון הם תנאי א"כ הם חלו ואם הם חזרה הרי חזר בו מהראשונים וחל רק של האחרון, ולכאורה זה פשוט ויש לומר שהחידוש הוא שלא אומרים שלשון זה הוא גם תנאי וגם חזרה וא"כ תצטרך גט מכל אחד, קמ"ל שלא.

עולא אומר בשם ר' יוחנן שאפילו מאה תופסים בה וכן אמר ר' אסי בשם ר' יוחנן ואמר רב משרשיא בן רב אמי לר' אסי שיש לבאר בטעמו של ר' יוחנן שהם עשו עצמם כשורות לבנים שכל אחד השאיר רווח לחבירו וכן כאן כל אחד השאיר רווח פנוי שיחולו קידושי האחר, ורב חנינא מקשה ששנינו שאם אמר מהיום ולאחר מיתה אינו גט ואם מת היא חולצת ולא מתיבמת ולרב זה מובן ושמואל יבאר שזה לרבנן והוא סובר כרבי אך לר' יוחנן שמעכשיו זה שיוור וא"כ כל גט שמשייר בו אינו כלום וא"כ היא יכולה להתיבם, ורבא מבאר שכמו שגט מוציא כך מיתה מוציאה ומה ששייר הגט המיתה גומרת, ומקשה אבבי שאינו דומה שהגט מוציא מרשות היבם ואילו המיתה מכניסה לרשות היבם. אלא מבאר אבבי שלגבי גט גזרו משום מהיום אם מתי

דף סא שנינו בערכין שהמקדיש שדה כשהיובל נוהג גואל לפי חשבון של זרע כור שעורים בנ' שקל כסף ונקעים או סלעים שיש בהם י' טפחים לא נמדדים עמה ופחות מ' נמדדים עמה ודנו בזה שאמנם אינם נמדדים עם הקרקע אך בכ"ז יחול בהם הקדש לבדם, ואין לומר שבפחות מבית כור זה לא חשוב ששנינו שניתן לומר שכיון שלמדנו זרע חומר שעורים א"כ זה רק כשהקדיש שיעור חומר ואם הקדיש לתך וחצי לתך סאה או תרקב או חצי תרקב ואפילו רובע מנין שפודה כך, לכן כתוב שדה וא"כ מדוע הנקעים והסלעים לא נחשבים, ומר עוקבא בר חמא מפרש שמדובר שהם מלאים מים שהם לא בני זריעה, וכך מדויק ממה שמדמים את זה לסלעים שאינם בני זריעה ופחות מ' לא נחשבים כי אין להם שם לעצמם אלא הם טפלים לקרקע, ולגבי מר שנינו שהאומר לחבירו בית כור עפר אני מוכר לך והיו שם נקעים עמוקים י' או סלעים גבוהים י' טפחים לא נמדדים עמה ופחות מכך נמדדים עמה ושם אמר מר עוקבא בר חמא שאפילו שאינם מלאים מים, וביאר רב פפא שאדם לא רוצה לקנות שדה אחת שנראית לו כב' וג' מקומות, ואצלינו לגבי קידושין יש להסתפק אם זה כהקדש או כמכר ומסתבר יותר לדמות להקדש כי הוא אומר לה אני טורח וזורע ומביא.

משנה ר"מ סובר שתנאי שאינו כתנאי בני גד ובני ראובן אינו תנאי שכתוב **ויאמר אליהם אם יעברו בני גד ובני ראובן** וכתוב אח"כ **ואם לא יעברו חלוצים** ור' חנינא בן גמליאל אומר שהיה צריך לכפול שאם לא כן היה משמע שגם בארץ כנען לא ינחלו. **גמרא** לכאורה מה יענה ר"מ על סברת ר' חנינא, ויש לומר שר"מ סובר שאם לא בא ללמד שצריך תנאי כפול יש לכתוב **ואם לא יעברו ונאחזו בתוככם** ומדוע מפורט **ארץ כנען עמוד ב** א"כ בא לדרוש שצריך תנאי כפול ור' חנינא אומר שאם לא היה כתוב **בארץ כנען** היינו אומרים שבתוככם הכוונה רק ארץ גלעד ובארץ כנען כלל לא, ור"מ אומר שבתוככם משמע בכל מקום שלכם.

ר' חנינא בן גמליאל המשיל לכך לאדם שהנחיל לבניו ואמר פלוני בני ירש שדה פלונית ופלוני בני שדה פלונית ופלוני בני אם יתן ר' וזו ירש אם אחיו ואם לא יתן הוא ירש עמם בשאר נכסים ומה גרם לו לרשת עם אחיו בשאר הנכסים מה שהאב כפל את תנאו, אך לכאורה אין המשל דומה למשנה שר' חנינא אומר שהיה משמע שגם בארץ כנען לא ינחלו וא"כ הכפילות הועילה לארץ גלעד ואילו במשל הכפילות הועילה לשאר נכסים, ויש לומר שבמשנה זה קודם שטען ר"מ ונאחזו בארץ כנען אך המשל הוא אחר שטען ר"מ ונאחזו ואמר ר' חנינא שלולא הכפילות היינו אומרים ונאחזו רק בארץ גלעד,

לר"מ מובן מה שהקב"ה אמר לקין **הלא אם תיטיב שאת ואם לא תטיב**, אך לר' חנינא מדוע כפל הקב"ה לקין, ויש לומר שלולא הכפילות היינו אומרים שאם תיטיב שכר ואם לא לא שכר ולא עונש, קמ"ל שיהיה עונש.

לר"מ מובן מה שאברהם אבינו כפל את תנאו לאליעזר אז **תנקה מאלתי** אך לר' חנינא מדוע כפל את התנאי, ויש לומר שאם לא היה אומר כך היינו אומרים שאם יביאו לך הרי טוב ואם לא קחנה על כרחה, קמ"ל **מאז תהיה נקי מאלתי**,

לר"מ מובן מדוע כפלה התורה **אם בחוקותי תלכו ואם בחוקותי תמאסו** אך לר' חנינא אין צורך לכפול, ויש לומר שלא נאמר שאם בחוקותי תלכו ברכה ואם לא לא ברכה ולא קללה, קמ"ל שאם לא יהיה קללה.

לר"מ מובן מה שאמר ישעיהו **אם תאבו ושמעתם ואם תמאנו**, אך לר' חנינא קשה מדוע זה כפול ויש לומר שלא נאמר אם תשמעו ברכה ואם לא לא ברכה ולא קללה, קמ"ל קללה.

דף סב רבא מפרש בפסוק **חרב תאכלו** שהכוונה למלח גס ולחם שעורים קשה ובצל, כמו שאומרים שפת פורני חריבה במלח ובצל קשה לגוף כחרב.

לר' חנינא מובן מה שמשביע הכהן את הסוטה **אם לא שכב איש אותך ואם לא שטית טומאה תחת אישך הנקי** ולר"מ יש לכפול ולשנות חנקי, ור' תנחום מפרש שאכן זה הפירוש במלה הנקי שיש לקרוא חנקי, וזה מובן לר"מ, ולר' חנינא יש לבאר מה שכתוב **הנקי** שלא נאמר שאם שכב הנקי ואם שכב לא הנקי ולא חנקי אלא סתם איסור, קמ"ל חנקי.

לר"מ מובן מה שכתוב **הוא יתחטא בו ביום השלישי וביום השביעי ואם לא יתחטא וכו'** אך לר' חנינא מדוע כפל. ויש לומר

שהיינו אומרים שהמצוה היא בב' הימים אך בדיעבד מספיק אחד, קמ"ל שצריך את שניהם, ומה שכתוב **שוב והזה הטהור על הטמא ביום השלישי וביום השביעי** שלא נאמר שממעטים שני ושישי שמתמעטים ימי טהרה אך אם הזה בשלישי ובשמיני שריבה ימי טהרה זה יועיל, קמ"ל שלא, ומה שכתוב **שוב וחטאו ביום השביעי** בא לדרוש שלא נאמר שזה רק לקדשים, ולתרומה מספיק הזאה אחת, קמ"ל שצריך ב' ימים.

משנה מי שקידש אשה ואמר שחשב שהיא כהנת והיא לוייה או שחשב שהיא לוייה והיא כהנת או עניה ונמצאת עשירה או עשירה ונמצאת עניה היא מקודשת כיון שהיא לא הטעתה אותו, האומר לאשה הרי את מקודשת לי אחר שאתגייר או תתגיירי לאחר שאשתחרר או תשתחררי לאחר שימות בעלך או אחותך או לאחר שיחלוץ לך יבמך אינה מקודשת, האומר לחבירו אם ילדה אשתך נקיבה היא תקדש לי אינה מקודשת אך אם היתה מעוברת והוכר עוברת אם ילדה נקיבה היא מקודשת. **גמרא** שנינו שלא תורמים מתלוש על מחובר ואם תרם חל התרומה ור' אסי שאל את ר' יוחנן במקרה שאמר פירות ערוגה זו התלושים יהיה תרומה על ערוגה מחוברת או שפירות מחוברים אלו יהיו תרומה על פירות תלושים לכשיתלשו ונתלשו, אמר לו ר' יוחנן שדבר שהוא בידו אינו כמחוסר מעשה והקשה ר' אסי ממשנתנו שאמנם כל מה שכתוב לאחר שחרור או מיתה אינו בידו אך גירות זה בידו, ויש לומר שגם גירות אינו בידו כמו שאמר ר' חייא בר אבא בשם ר' יוחנן, **עמוד ב** שגר צריך בפני ג' שכתוב בו **משפט** וזה כמו דין ומי אמר שיזדקקו לו ג' אנשים, ור' אבא בר ממל מקשה שהאומר לשפחתו הרי את מקודשת לי לכשאשחררך זה יחול כי זה בידו, ויש לומר שזה מחוסר מעשה גדול כי קודם היא היתה כבהמה ועכשיו זה דעת אחרת, אך קשה לדברי ר' אושעיא באומר לאשתו הרי את מקודשת לי אחר שאגרשך שזה לא חל אף שזה בידו, ויש לומר שאמנם בידו לגרשה אך אין בידו לקדשה ואכן במקרה שנתן לאשה ב' פרוטות ואומר לה שבאחת את מקודשת היום ובאחרת את מקודשת מחר אחר שאגרשך א"כ לא יחולו הקידושין, ויש לומר שר' אושעיא הסתפק בזה שיתכן לומר שכמו שחלו קידושין עכשיו יחולו גם מחר.

ישנה ברייתא כדברי ר' יוחנן שלא תורמים מתלוש על מחובר ואם תרם זה לא חל שאם אמר פרות ערוגה תלושים יהיו תרומה על ערוגה מחוברת או פירות של מחוברת יהיו תרומה על תלושים זה לא חל אך אם אמר לכשיתלשו ונתלשו זה חל, ור"א בן יעקב הוסיף שגם אם אמר פירות של תלושה יהיו תרומה על מחוברת או של מחוברת יהיו תרומה על תלושה לכשיביאו שלישי ויתלשו והביאו שלישי ונתלשו דבריו קיימים, ואמר רבה שדברי ר"א בן יעקב זה רק בשחת ולא בשלב של אגס, ורב יוסף אומר שזה גם כשזה רק אגס ואגס משמעו שיש בו מעט כמו שכתוב **הלכוף כאגמון ראשו**.

מה שכתוב בכרייתא האומר לחבירו אם ילדה אשתך נקיבה היא מקודשת לי לא אמר כלום ואמר ר' חנינא שזה רק באינה מעוברת אך במעוברת זה חל ולרבה צריך שיוכר עוברת ולרב יוסף גם כשלא הוכר עוברת, ללישנא בתרא רבה אמר שר"א דיבר רק בשחת של בעל אך לא של בית השלחין שתלוי בהשקיה ולרב יוסף הוא דיבר גם בשל בית השלחין, ולפ"ז מה שאמר ר' חנינא שמועיל כשקידש מעוברת גם לרב יוסף מדובר בהוכר עוברת.

אביי אומר שר"א בן יעקב ורבי ור"מ סוברים שאדם מקנה דבר שלא בא לעולם, ר"א בן יעקב כדלעיל שמועיל תרומה במחובר אף שלא הביא שלישי.